

DRUSTVO OTPORA

Za popularizaciju kulture otpora i solidarnosti

13. broj (travanj, 2021.)

13. broj

Ovo izdanje časopisa je 13. broj Društva otpora, koji izlazi od 2013. godine u izdavaštvu Mreže anarhista (MASA-FAO-IFA). Svi dosadašnji brojevi dostupni su online za čitanje na issuu.com/drustvootpora i za skidanje u PDF formatu na masari.noblogs.org/glasilo.

Časopis donosi anarhističku teoriju, povijest, analize, praksu i pregled srodnih društvenih gibanja komentirajući ih s anarhističkih pozicija.

U ovom broju čitajte

Analizu utjecaja korone na pojačano stvaranje policijskih država i odgovor društvenih pokreta na iste, odnosno pasivnost primitivnijih društava koje zalaze uglavnom u teorije zavjere. Zatim tekst protiv parlamentarne demokracije u tekućoj anarhističkoj anti-parlamentarnoj kampanji, kao odgovor na lažljive političare i stranke koje nas razdvajaju. Našu prvu suradnju s kolektivom iz Splita kroz objavljivanje njihovog teksta, na temu uzajamne pomoći i solidarnosti kao masovnog odgovora ljudi na potrese u Hrvatskoj. Naš stav po pitanju humanitarnih organizacija, milostinje i alternative u obliku samoorganizacije i solidarnosti, te navijače kao bitan faktor društvenog djelovanja za anarhiste. Jednu provokativnu analizu korone i privatizacije zdravstva,

kroz bespoštednu kritiku pasivnosti naših ljudi. Prvi prijevod na hrvatski jezik teksta o funkcioniranju anarhističke organizacije, isječak iz dokumenta Anarhističke federacije Rio de Janeiro (FARJ), koji govori i o našem dugogodišnjem pristupu internim i eksternim problemima i funkcioniranju. Svojevrsna ostavština onima koji nasljeđuju naše borbe. Prijedlog za gledanje dokumentarnog filma 'Živjeti uspravno - ratovi Ciprana Mere' (2009.), kao možda otkriće desetljeća. Tekstove povodom 100 godina pobune mornara Kronštadta protiv boljševika, te ustanka rudara u Istri, tzv. Labinske komune. Izvještaj iz Meksika našeg dopisnika s teritorija zap-

atista. Pismo Nestora Mahna španjolskim anarhistima iz 1931. godine. Pjesmu Janka Polića Kamova, Job. Ciljeve, principe i strategiju Mreže anarhista. Za kraj solidariziranje s eviktiranim Socijalnim centrom Rog i pokušajima zastrašivanja turističkog centra Metelkova u Ljubljani, spontanom okupljanjem u Puli.

Pratite nas na društvenim mrežama:

 YouTube kanal 'Li berteri',
 facebook.com/drustvootpora,
 twitter.com/mrezaanarhista,
mrezaanarhista.wordpress.com,
masais.noblogs.org i
masari.noblogs.org

Korona, vlast i društveni pokreti

Vlasti svih zemalja iskoristile su koronu kako bi se obračunali s društvenim pokretima, pa su tako napadani studenti, radnici i autonomni prostori diljem svijeta. U Hrvatskoj se na žalost vlast nema s kime obračunati, pošto je glavna preokupacija pučanstva kada i gdje će moći popiti u kafiću svoju kavu, a glavnu riječ protiv smanjivanja građanskih prava ne vode studenti i radnici, već poduzetnici koji prvenstveno misle na svoj profit.

Situaciju koju smo detaljnije pratili na Balkanu odnosi se na uništavanje kulturnih projekata u Ljubljani poput Socijalnog centra Rog i Radio Študenta, koji su oboje na svoj način predstavljali protutežu gentrifikaciji i neoliberalizaciji ljubljanskih kvar-

tova i Sveučilišta, te socijalne centre, skvotove i sveučilišta u Grčkoj koji su od početka pandemije bili napadani od strane policije mjerama kojih bi se i Gestapo postidio.

Na taj su način vladajući iskoristili virus, strah među populacijom i smanjenje građanskih sloboda da se obračunaju s elementima u društvu koji potiču na otpor, samoorganizaciju i solidarnost među potlačenim dijelom populacije. Među radnicima, seljacima, studentima i sirotinjom.

Zaključak je krajnje jednostavan, korona nije otkrila ništa novo.

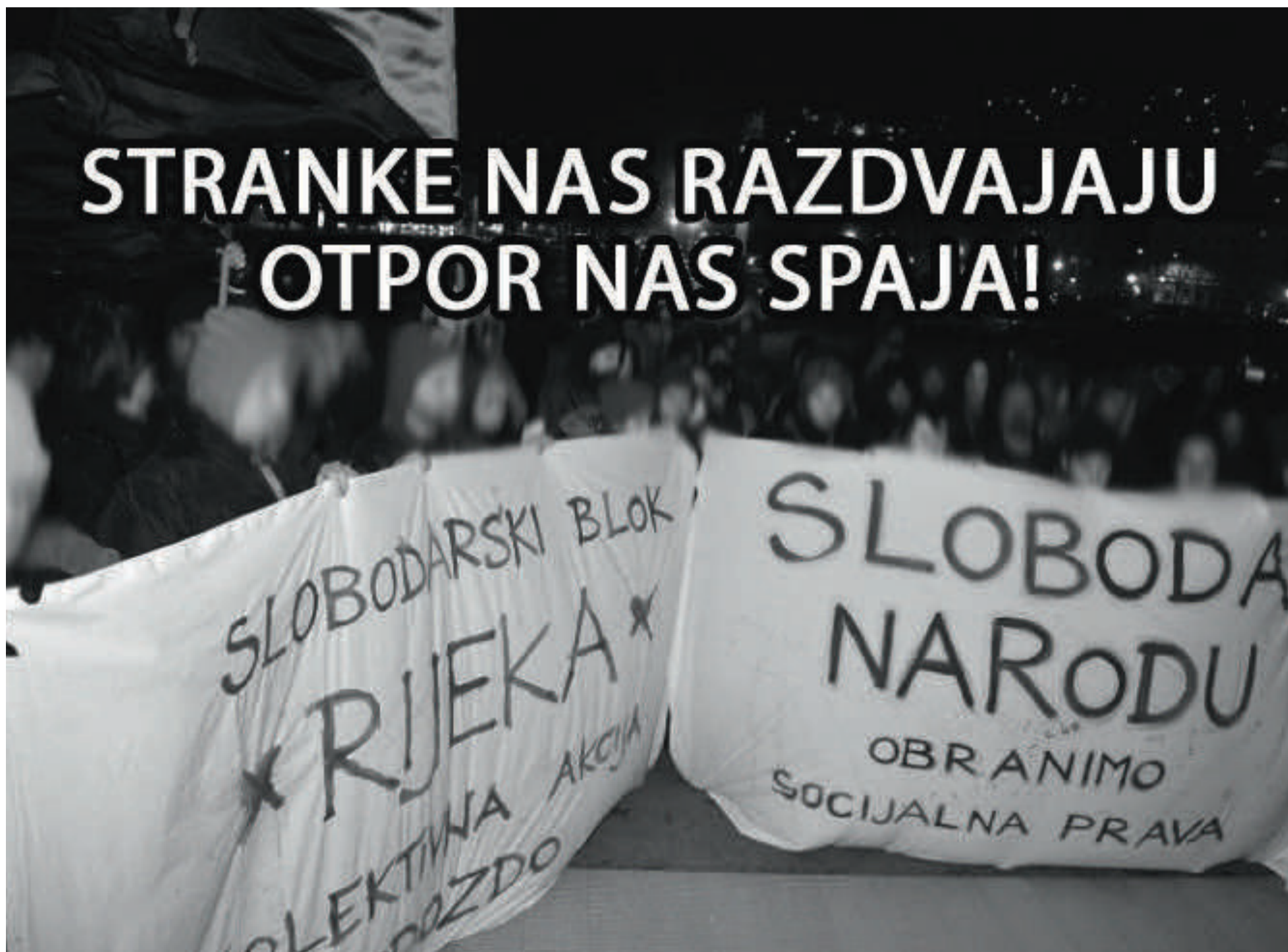
Društva koja su i prije pružala otpor mjerama socijalnog rezanja nastavila

su to činiti i dalje, a ona primitivnija su nastavila imati na repertoaru nacionalističke i klerikalne teme, koje im kao udice vladajući bacaju na društveni jelovnik. Kako bi se međusobno sukobljavali, dok im gazde i političari izvlače i zadnje pare iz džepova. Vjerujte nam da pitanja HOS-a i zabrane abortusa nikome neće staviti ručak na stol, ali će vas zato uspješno okrenuti protiv susjeda i kolege na poslu.

S druge strane očajnički potezi pojedinih koji potežu za kalašnjikovom ili bombom u obračunima u Hrvatskoj su više znak pucanja pojedinaca, nego borbenog društvenog pokreta. Jasno je da će takve vijesti nekome i staviti osmijeh na lice, ali ne zbog toga jer je to korisno, već zbog toga koliko smo kao pojedinci i veće društvene skupine bespomoćni.

Unatoč katastrofalnoj situaciji u zemlji, naše oči ostaju uperene na socijalne teme; klasnu borbu i internacionalnu solidarnost!

Demokracija je samo jedan oblik kapitalizma

Demokracija formalno proglašava slobodu govora, tiska, udruživanja i jednakost sviju pred zakonom, no svi znamo da je to laž. Svi znaju da te slobode postoje samo dokle god se ne ugrožavaju interesi gazdi i političara, odnosno vladajućih i da nikada nismo i nikada nećemo biti jednaki pred Zakonom.

Osnova demokracije je postojanje dviju suprotstavljenih klasa u društvu: s jedne strane radnika i sirotinje, a s druge strane gazdi i

političara. Njihova prisilna suradnja odvija se preko postojanja privatnog vlasništva. Ta prisilna suradnja svoj izraz pronalazi u strankama, parlamentu i Vladi. Drugim riječima, nitko ne bi radio za šefove da na to nije prisiljen i nikada šefovi ne bi bili bahati da nemaju zaštitu policije i svojih privatnih "pasa čuvara".

Zahvaljujući svome monopolu nad privatnim vlasništvom (radnim mjestima, javnim dobrima, objektima itd.) pravi gospodari cijele zeml-

je, unatoč proglašenoj demokraciji, uvijek ostaju vladajući, tajkuni i njihove lutke na koncu - političari. Obrazovanje, znanost, umjetnost i tisak su u gotovo kompletnoj mjeri u njihovim rukama.

Njihov monopol nad privatnim vlasništvom i ekonomijom omogućuje im monopol i u politici. Onaj tko ima novce ima pravo više i češće odlučivati o svemu. Stoga su stranke, parlament i Vlada samo izvršni organi buržuja, dok nam slatkorječivo prodaju priče o slobodama, demokraciji i ravnopravnosti pred još jedne demokratske izbore.

U sklopu anti-parlamentarne kampanje Mreže anarhista 2021.

Uzajamna pomoć i solidarnost kao posljedica potresa u Hrvatskoj

U posljednjem tjednu 2020. godine središnju regiju Hrvatske pogodio je niz potresa, najjači od 6,4 stupnja, nanivši nezamislivu štetu jednoj od najsiromašnijih regija Europe. Potres se osjetio do Italije, Austrije i Srbije. Gradovi Petrinja, Sisak i Glina ozbiljno su oštećeni, uništene su cijele četvrti i sela, mnogi su ozlijeđeni, a više od 200 obitelji izgubilo je domove. Nažalost, sedam ljudi je umrlo. Gradonačelnik Petrinje, u kojoj živi oko 25000 ljudi, navodi da "pola grada više ne postoji".

Pogođena područja, poznata kao Banija i Moslavina, uglavnom su ruralna, siromašna područja s izoliranim gradovima i selima, od kojih su neki posljednji dijelovi Europske unije koji nisu povezani na električnu mrežu. Organizacija Solidarna osnovala je fond za odgovor na katastrofe neposredno nakon potresa opisujući situaciju sljedećim riječima: Moramo osigurati pomoć i podršku našim sugrađanima što je prije moguće. Naime, ovo je jedna od najsiromašnijih regija u Hrvatskoj ranije devastirana u ratu 90-ih i kronično ekonomski marginalizirana posljednjih 20 godina. Petrinja, Glina i okolni gradovi snažno su pogođeni kao i tisuće raspršenih seoskih imanja i kućanstava u okolici. Usred pandemije, zime, potrebe i obveze da čuvaju svoju stoku, ljudi nemaju kamo otići. Stoga, pomoć je hitno potrebna - pozivamo vas da pružite ruku solidarnosti građanima Petrinje, Gline i okolnih sela. (Solidarna)

Ljudi često patroniziraju Balkan ilustrirajući ga kroz sudar Istoka i

Zapada, kao manjeg pijuna u najstarijoj geopolitičkoj barskoj tučnjavi između civilizacija. Iako je ovo nešto kao općeniti opis i nema se što za romantizirati o povijesti etničkih i vjerskih sukoba, regije koje su se našle u ruševinama povijesno su pogranično područje u kojem su se dogodili mnogi ratovi, tragedije i genocidna zvjerstva. U toj regiji većina gradova osnovani su kao vojni kampovi za obranu granice Austro-Ugarskog Carstva od Osman-skog Carstva. Tijekom Drugog svjetskog rata, neke od najranijih samoorganiziranih partizanskih jedinica pojavile su se u ovoj regiji kao odgovor na fašističke vojske koje su palile srpska sela. Svaki rat i katastrofa ostavljali su strašne ožiljke na kućama i licima ljudi. Posljednji je trajao od 1991. do 1995., nakon raspada Jugoslavije.

Iako pisanje o ovoj temi nosi težinu s obzirom na tragediju koja joj je povod, postoji nešto politički relevantno što se dogodilo nakon potresa. Razmjeri i brzina samoorganiziranog odgovora solidarnosti, koji se u roku od 24 sata izlio iz svih dijelova šire regije i transnacionalno. Nije namjera u ovom tekstu objasnjavati složene nijanse nacionalističkih i progresivnih snaga unutar potpore koja je poslana na pogođeno područje, već samo prikazati silnu snagu uzajamne pomoći i solidarnosti u kojoj su država i formalne institucije imale marginalnu ulogu. Razmjer, količina i raznolikost potpore nastradalima u osnovi su primjer Kropotkinove uzajamne pomoći - mutualizma. Zbog te silne količine i obima, teško je odlučiti odakle krenuti.

Ovakav odgovor na katastrofu i izravno djelovanje na lokalnoj razini nisu rijetki na tom području (vjerojatno i bilo gdje - gdje ljudi žive zajedno). Samoorganizirani odgovori na poplave 2014. u Srbiji i Bosni osigurali su utočište i podršku onima koji su ostali bez domova. Požari koji su 2017. godine ugrozili Split doveli su na prvu liniju stotine samoorganiziranih civila koji su evakuirali ljude, borili se za svaku kuću i nakon toga organizirali akcije sadnje drveća. Trenutna situacija s takozvanom balkanskom rutom kojom migranti dolaze do EU kroz Hrvatsku je užasna s evidentiranim primjerima policijskih mučenja i push-backova. Na samom početku, prije nego što su policajci i psi poslani da 'brane Europu', lokalne inicijative koje rade na srpskoj, hrvatskoj i bosanskoj granici bile su iznenađene kada su vidjele brojne akte solidarnosti, direktne akcije i građanskog neposluha od strane lokalnog stanovništva s namjerom da pomognu migrantima da prođu granicu. Stoga nije iznenađujuće što je ovaj potres mobilizirao mnoge ljude izvan izravno pogođenog teritorija da se odazovu trenutnom pozivu da djeluju u uzajamnoj pomoći i izgrade brze lance opskrbe i distribucije od ruke do ruke. Ipak, ovaj je put veličina ono što ostavlja dojam.

Popis primjera je podugačak i nema ih smisla predstavljati kao jedan važniji od drugog. Primjerice, u prvih 12 sati nakon potresa, prema medijima, dvije tisuće ljudi otišlo je na to područje i počelo raditi na odtrpavanju ruševina, akcijama

spašavanja i hitnim slučajevima. Bez ikakve središnje organizacije, civili i stručnjaci putovali su u pogodenu županiju samoinicijativno. Nogometni navijači svih divizija, profesionalni alpinisti i amateri, speleolozi i građevinski radnici, izviđači i mještani bili su tu rame uz rame s vojskom iz grada i Hrvatskom gorskom službom spašavanja. U Splitu, 350 km južno, tvrtka za javni prijevoz Promet poslala je tri autobusa da voze nogometne navijače u Petrinju samo nekoliko sati nakon potresa. Nije bilo šanse da se to organizira poštujući hijerarhiju i administraciju tvrtke. Neki od prvih ljudi koji su stigli bila su četiri vrhunska restoranska kuhara koja su došla sa svojim pokretnim kuhinjama i počela dijeliti porcije hrane za oko 1000 ljudi. Mnogo prije nego što je bilo koja kuhinja Crvenog križa bila tamo i funkcionirala.

Istodobno, u svim gradovima, manjim mjestima, četvrtima, školama i društvenim centrima formirana su mjesta za prikupljanje hrane i pomoći. Jedan od prvih bio je među ljubiteljima nogometa, a slijedile su ih nevladine organizacije, gradska vijeća, sportski klubovi, pa i autonomni i omladinski centri u gradovima poput Splita i Rijeke. Ljudi su odmah počeli prikupljati pomoć - donoseći hranu, pokrivače, vodu, medicinska sredstva i ostale potrepštine. Sve to puno brže i prije od državnih institucija, budući da su državne rezerve male i centralizirane, koordinacija je bila neobučena za hitne slučajeve takvog opsega, a terenski rad bio je opsežan i loše administriran. Društvene mreže bile su pune detaljnih popisa onoga što jedan paket za obitelj treba sadržavati, uputa kako spakirati vodonepropusne i dobro označene

kutije s prekriženim bar kodovima kako bi se izbjegla preprodaja pomoći. Vrlo brzo su pekare i restorani koji su zatvoreni zbog pandemije otvorili svoje kuhinje. U Rijeci su prve noći nakon potresa tri pekare napravile 1200 kruhova i poslale ih tijekom noći da svježi stignu na pogođeno područje. Ljudi su stvarali redove ispred trgovina prehrambenih proizvoda diljem Hrvatske, Bosne, Slovenije i Srbije i kupovali hranu koju su donosili na sabirna mjesta. Točnu količinu hrane dostavljene u prva 24 sata neformalnim kanalima u Petrinju nemoguće je izbrojati. No, kao primjer, prvi samoorganizirani konvoj pomoći koji je došao u Petrinju iz slovenskog grada Maribora, koji je udaljen 130 km, stigao je samo 11 sati nakon potresa, i brojao je oko 20 kamiona i kombija punih pomoći. Da, u prvih pola dana u Sisak i Petrinju stizali su

samoorganizirani konvoji iz svih pravaca. Kao što je to opisao volonter u skladištu: "Pri pogledu [na ogromne količine pristigle pomoći], skoro bih zaplakao. Od sreće i tuge istovremeno."

Također, financijska pomoć se samoorganizirala od prvog trenutka. Budući da mnogi ljudi ne vjeruju Crvenom križu i sličnim institucijama, pojedinci u velikom broju organiziraju neovisne račune i fondove. Desetke. Neke su stvorili u ime određenih obitelji s detaljnim opisom vrste pomoći koja je potrebna. U ovom su se trenutku počele širiti informacije o prijevarama. Međutim, to su bile iznimke. Većina sredstava bila je pouzdana, a ljudi koji su ih osnovali bili su lako provjerljivi i povjerljivi. Uloga u prikupljanju novčane pomoći raspršila se među iseljenoj hrvatskoj zajednici, katoličkoj crkvi, sportašima, poznatim osobama itd. Spomenuti fond Solidarna (lijevo orijentiran) primio je oko pola milijuna eura u samo jednom danu.

Kao što je dobro poznato, vodeće hrvatsko gospodarstvo je turizam. Jedan od najuvjerljivijih primjera instinkta za uzajamnu pomoć je val ljudi koji su nudili svoje stanove, apartmane, hotele i kuće za odmor onima koji su izgubili domove. Pojedinačna dobroćudnost manje je zanimljiva od samog broja ponuđenih domova. Od luksuznih hotelskih lanaca poput Valamara do obiteljskih hostela, apartmana, kampova, mnogi su nudili sklonište i prijevoz. Obitelji s malom djecom dočekali su pod svojim krovovima ili pansionima nakon jedne od najrazornijih turističkih sezona u posljednjih nekoliko desetljeća. Zadrarin je 10 svojih stanova ponudio 10 obitelji iz Petrinje i okolnih sela. Ljudi su također u velikom broju donirali kampere i mobilne kućice.

Zadivljujuće su bile slike konvoja s 40 kamping kuća i mobilnih kućica koje su se od obalne Istre do Banije vozile kao donacija.

Zbog pandemije COVID-19, razine rezervi krvi pale su. Građani su dva sata čekali u redovima da daju krv na lokacijama Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu širom zemlje. Već sat vremena nakon glavnog potresa, u Zagrebu, koji se još tresao od manjih aftershockova, 200 ljudi čekalo je na kiši i na otvorenom da doniraju krv. Medicinsko osoblje opisalo je to kao 'djela nesebičnosti i solidarnosti.' Strah, suze i nedostatak sna isijavali su s lica ljudi u širokom radijusu oko epicentra. Psiholozi i stručnjaci za mentalno zdravlje nudili su besplatnu pomoć kroz sve moguće kanale. Puno savjeta o zaštiti mentalnog zdravlja kružilo je internetom. Ubrzo smo usvojili svijest o tome kako riješiti problem stresa i šoka u našim razgovorima i porukama. Novinari i reporteri odložili su svoje fotoaparate i mikrofone kako bi pomogli i utješili šokirane ljude. Profesionalizam je na mnogo načina postao fluidan. Brigu i solidarnost uobičajeno je bilo vidjeti nakon početnog šoka.

Mnoge jedinice lokalne samouprave odlučile su otkazati i preusmjeriti financijske troškove proslava novogodišnje večeri na fondove podršku pogođenima. Na svim razinama, gradska, mjesna i seoska tijela uprave donirala su iznose za oporavak koji su tijekom prvog dana dosegli oko 1,5 milijuna eura. Mnoge su regije poslale opremu, alate i materijale. Zajedno s programerima, inženjeri građevine i geodezije postavili su stranice s otvorenim kodom kako bi izvještavali o šteti, koordinirali odgovor, dijelili pomoć i usmjeravali radnu snagu na lokaciji. Širom cijele zemlje udruge inženjera pozvale su članove da pre-

gledavaju kuće u pogođenim područjima ili iz daljine popune skupove podataka u ove nove alate.

Međunarodna podrška također je stigla iz mnogih pravaca. Albanija, koju je sličan potres pogodio 2019. godine, među prvima je poslala pomoć. Srbija, Bugarska, Češka, Italija, Rumunjska, Švedska, Slovačka i druge nudile su novčanu i materijalnu potporu. Neki su odmah poslali zalihe kontejnera, osoblja i opreme za spašavanje. Grčka je avionima poslala 19 tona materijala, a Austrija je istog dana poslala konvoj vatrogasaca. Slovenske građevinske tvrtke poslale su natovarene kamione u pogođeno područje. Sve to prije nego što su im to naložili Europska unija, Ujedinjeni narodi ili bilo koje drugo središnje tijelo.

Ovo prepričavanje različitih načina na koje su ljudi organizirali decentraliziranu, izravnu i lokalnu pomoć nije učinjeno s namjerom da se stekne romantičan dojam o onome što se dogodilo ili da se ublaži tragedija. Čin izvještavanja ostavlja vrlo malo prostora za kontekstualizaciju gdje i kada se sve ovo događa. Primjerice, etnička i vjerska mržnja koju su raspirivali nacionalistički strojevi kroz povijest, na sličan su 'decentraliziran' način uzrokovale tragedije na ovom području. Također, ne bi bilo točno reći da se podrška slijevala bez incidenata, poput nepravедnog postupanja prema Romima koji žive na tom području i koji su bili žrtve lažnih optužbi za prijevaru, krađu i druge grijehe. Ipak, Nadam se da čitatelj može shvatiti vrlo jednostavnu istinu iz onoga što je ovdje prikazano - Jake zajednice čine političare nepotrebnima. Objašnjavati političku važnost razmjera ovih spontanijih akcija uzajamne pomoći čini mi se neusklađenim s osnovnom namjerom ovog teksta.

Ipak, nakon godine u kojoj je cijeli svijet pozvan na akciju i solidarnost zbog klimatskih katastrofa, rasnih sukoba i jedne velike zdravstvene krize, nova poglavlja Kropotkinove uzajamne pomoći mogla bi se početi pisati. Pitanje koje ostaje bez odgovora je što se događa kad se prašina slegne.

Potpis: kolektiv Rad.Ni.K iz Splita

Samo-organizacija naspram humanitaraca

Javna je tajna kako se milijuni peru preko humanitarnih udruženja, a doslovno od mjesta ukrcaja humanitarne pomoći do mjesta iskrcaavanja - 50% svega jednostavno nestane. Uzmite to u obzir kada se odlučite nekome pomoći, te se radije okrenite samoorganiziranim grupama i

pojedincima kojima to nije profesija, već empatična organizirana gesta prema sugrađanima.

U Hrvatskoj dovoljno velika, a empatična grupa su navijači, koji bilo da su potresi, požari ili druge nesreće i katastrofe mogu vrlo brzo okupiti ljudstvo i nesebično pružiti nekome pomoć. Takvu praksu bi trebale usvojiti i druge društvene skupine, osim ako ne žele da im političari i gazde (kojima je prvenstveno do naslikavanja na mjestu nesreća) organiziraju humanitarnu pomoć. U tom slučaju zavalite se u naslonjače i uplaćujte humanitarne priloge preko TV ekrana.

Navijači kao bitno polje djelovanja

Zašto sam kao anarhista izabrao djelovati među navijačkim skupinama za vrijeme elementarnih ne-

pogoda, unatoč svim neslaganjima s njihovim svjetonazorom i vođama koji su uglavnom pod jakim utjecajem religije i nacionalizma?

Zato jer je pun šleper vode, deka, odjeće, obuće i hrane već iskrčan u Sisku u vatrogasnom domu, koji je sinoć (na dan potresa op. izdavaštva) napunjen samoorganiziranom akcijom navijača uz pomoć građana Pule. Dok humanitarna društva i druge državne službe tek danas kreću s popisivanjem potrebnih stvari i akcijama prikupljanja potrepština za potresom pogođena područja, nakon medijskih presica, naslikavanja i ostalih birokratsko-politikanskih procedura.

Zato jer sam za samoorganizaciju, direktnu akciju, uzajamnu pomoć i solidarnost i jer sam siguran da nitko od tih navijača neće biti uhvaćen 's prstima u pekmezu' humanitarne pomoći.

(Tekst anarhiste poznatog uredništvu koji je djelovao s navijačima u prikupljanju pomoći za Baniju)

Ako vam je tako lakše...

Galopirajuća privatizacija zdravstva s pojavom korone je tek dobila pravi zamah. Praksa plaćanja privatnika kako bi se brže došlo na red nije neka novost. Nedostatak kolektivne reakcije na uništavanje zdravstva doveo je do toga da netko 2020. pod opterećenjem, ili izgovorom korone, s problemom na srcu biva naručen npr. za rendgen tek za 2022. godinu. Tko živ tko mrtav do tada, ako nemate debelu vezu ili novce za privatnika.

Rad na crno, kršenje svih mogućih pravilnika od strane gazdi na štetu radnika, također nisu novost. Radnici desetljećima trpe ofenzivu tajkuna i političara na svoja prava. Bilo kakva oštrija kolektivna akcija je izostala, a kada bi se i pojavila poput štrajka prosvjetara ili brodograditelja biva slomljena tak-

tikom 'podijeli pa vladaj' ili 'kupovinom radničkog vodstva' od strane vladajućih. Danas u 2020. pod izgovorom korone bilježimo najveći pad visina plaća od svih zemalja članica EU, pad koji najviše osjete - zamislite, upravo oni s najnižim plaćama.

O nezaposlenosti ne valja ni govoriti, jer jebeš obitelj koja desetljećima nema bar jednog nezaposlenog člana zajednice ili makar privremeno zaposlenog. U našoj zemlji veća je mogućnost da ste nezaposleni, nego da imate poštenu ugovor o radu, ne o jebenom djelu bez ikakvih doprinosa, a kamoli radu na crno. Korona 2020. je za nezaposlenost učinila svoje, sezona je podbacila samo radnicima, jer tajkuni zadovoljno trljaju ruke cijele zime.

Teror vladajućih, tajkuna i političara, sitnih gazdi i vjerskih kozojeba lomi se na ulicama. Ujedinjenom akcijom mladih i radnika protiv svih političara i stranaka. Štrajkom, prosvjedima i drugim direktnim akcijama. Do tada uplaćujte listiće za loto i molite Boga, jer vam nema nikakve pomoći. Oni, nazovimo ih 'sretnijima' odselili su se u zemlje gdje postoji tradicija prosvjedovanja i štrajkova koji čuvaju ili podižu životni standard većine stanovništva.

Upalite TV prijemnike, brojite mrtve od korone, protivite se maskicama i cjepivu kao 'gorućem problemu današnjice', dok ste na svaki drugi uspjeti čvrsto zatvoriti oči desetljećima.

Protiv apatije!

Crnocrvenim prkosom!

Anarhistička organizacija: koncentrični krugovi (FARJ)

Specifično anarhistička organizacija koristi se, kako za svoje unutarnje tako i za vanjsko funkcioniranje, logikom onoga što nazivamo "koncentričnim krugovima" - snažno nadahnutim organizacijskim modelom Bakunjinina (misli se na odnos *Alijanse za socijalnu demokraciju* i *Prve Internacionale* op. prev.). Glavni razlog zbog kojeg usvajamo ovu logiku funkcioniranja je zato, što za nas, anarhistička organizacija treba sačuvati različite razine djelovanja. Te bi različite razine trebale ojačati rad organizacije, istovremeno joj dopuštajući da okuplja obučene militante s visokom razinom predanosti i približavajući ljude koji su simpatizeri stavova ili djelovanja organizacije - koji bi mogli biti više ili manje obučeni i više ili manje predani. Ukratko, koncentrični krugovi nastoje riješiti važan paradoks: anarhistička organizacija mora biti dovoljno zatvorena da bi imala obučene, predane i politički usklađene militante i dovoljno otvorena za privlačenje novih militanata.

Velik dio problema koji se javljaju u anarhističkim organizacijama nastaje zbog toga što one ne funkcioniraju u skladu s logikom koncentričnih krugova i ne provode različite razine djelovanja. Bi li osoba koja kaže da je anarhist i zainteresirana za rad organizacije trebala biti u organizaciji, unatoč tome što ne poznaje politički smjer organizacije dovoljno? Trebaju li u organizaciji biti laici zainteresirani za anarhističke ideje? Kako se odnosite prema "slobodarima" - u najširem smislu tog pojma - koji se ne smatraju anarhistima? Trebaju li

biti u organizaciji? A stariji članovi koji su već obavili važan posao, koji sada žele biti blizu, ali ne i sudjelovati u stalnim aktivnostima organizacije? A oni koji rijetko mogu posvetiti vrijeme aktivizmu? Pitanja je mnogo. Drugi se problemi javljaju jer postoje dvojbe oko provođenja društvenog rada. Mora li se organizacija predstaviti kao anarhistička organizacija u društvenim pokretima? Može li u svom društvenom radu stvarati saveze s drugim pojedincima, skupinama i organizacijama koji nisu anarhisti? U takvom slučaju, koje su zajedničke točke za koje se treba zalagati? Kako provodite društveni rad na terenu s ljudima različitih svjetonazora i zadržavate anarhistički identitet? Kako osiguravate da anarhizam ne izgubi identitet u kontaktu s društvenim pokretima? Na ovoj razini također postoje

mnoga pitanja.

Koncentrični krugovi imaju za cilj pružiti jasno mjesto za svakog militanta i simpatizera organizacije. Uz to, oni olakšavaju i jačaju društveni rad anarhističke organizacije, i konačno, uspostavljaju kanal za prihvaćanje novih militanata.

U praksi se logika koncentričnih krugova uspostavlja na sljedeći način. Unutar specifično anarhističke organizacije su samo anarhisti koji su, u većoj ili manjoj mjeri, sposobni razraditi, reproducirati i primijeniti politički smjer organizacije unutar nje, na različitim frontama i u javnim aktivnostima. Također, u većoj ili manjoj mjeri, militanti bi trebali biti u mogućnosti razraditi taktičko-strateški smjer organizacije, kao i imati puni kapacitet

za njegovu reprodukciju i primjenu. Militanti preuzimaju unutarnje funkcije u organizaciji - bile one izvršne, savjetodavne ili izvanredne - kao i vanjske funkcije u pogledu društvenog rada. Funkcije koje preuzimaju militanti unutar organizacije drže se u skladu sa samoupravljanjem i federalizmom, odnosno u skladu s baznim odlukama gdje svi militanti imaju istu moć glasa i gdje, u određenim slučajevima, postoji delegacija s imperativnim mandatima. Funkcije koje će obavljati delegati moraju biti vrlo dobro definirane tako da *"ne mogu djelovati u ime udruženja, osim ako ih članovi izričito nisu za to ovlastili; stoga bi trebali izvršiti samo ono što su članovi odlučili i ne diktirati unaprijed put udruženju"* [Luigi Fabbri, Anarhistička organizacija]. Štoviše, funkcije treba rotirati kako bi se osnažili svi članovi i izbjegli iskristalizirani položaji ili funkcije.

Specifično anarhistička organizacija može imati samo jedan krug militanata, sve njih na istoj razini, ili može imati više od jednog kruga - što je kriterij koji se zajednički definira. Na primjer, on može biti vrijeme koje je osoba provela u organizaciji ili njezina sposobnost da zastupa politički ili taktičko-strateški smjer. Dakle, noviji militanti ili oni s manjom sposobnošću razrade politike organizacije mogu biti u vanjskom (udaljenijem) krugu, dok iskusniji militanti koji imaju veću sposobnost razrade političkog smjera organizacije u unutarnjem (bližem) krugu. Ne postoji hijerarhija među krugovima, ali ideja je ta da što je više militant "unutar" ili što je bliži, to je sposobniji formulirati, razumjeti, reproducirati i primijeniti politiku organizacije. Što je militant više "unutar", to je veća njegova razina predanosti i aktivnosti. Što militant više nudi organizaciji, to se od njega više traži. Militanti su ti koji

odlučuju o svojoj razini predanosti i sudjelovanju ili ne sudjelovanju u odlučivanju organizacije, upravo na temelju tog izbora. Prema tome, militanti odlučuju koliko žele predanosti i što se više obvežu, to će više odlučivati. Što se manje obvežu, manje će odlučivati.

Ovo ne znači da je pozicija onog predanijeg od veće važnosti od onog manje predanog militanta. To jednostavno znači da sudjeluju u različitim tijelima za donošenje odluka. Kao primjer, oni predaniji sudjeluju sa svojim glasom na kongresima, koji definiraju politički i strateški smjer organizacije, dok oni manje predani ne sudjeluju uopće ili sudjeluju kao promatrači, dok recipročno sudjeluju u mjesečnim skupštinama koje definiraju taktike organizacije i praktične primjene istih.

Prema tome, unutar specifično anarhističke organizacije možete imati jedan ili više krugova, koji bi uvijek trebali biti definirani razinom predanosti militanata. U slučaju postojanja više od jedne razine, to mora biti jasno svima, a kriteriji za promjenu razine dostupni svim militantima. Stoga, militant je taj koji bira gdje želi biti.

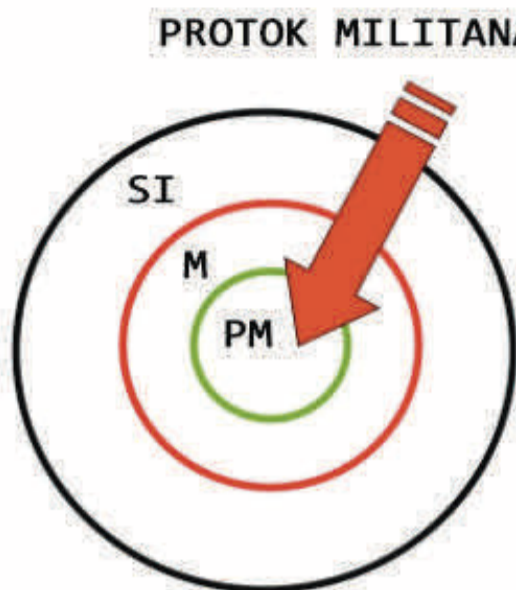
Sljedeći, vanjski i udaljeniji krug od jezgre anarhističke organizacije, više nije dio te iste organizacije, ali ima **u p o r i š n u v a ž n o s t: r a z i n a** simpatizera. Ova razina nastoji grupirati sve one ljude koji imaju ideološke sklonosti prema anarhističkoj organizaciji. Simpatizeri su odgovorni za pomaganje organizaciji u njenom praktičnom radu, poput izdavanja pamfleta, časopisa ili knjiga; širenje propagandnog materijala; pomaganje u radu na formuliranju teorije ili kontekstualne analize; u organizaciji praktičnih aktivnosti za društveni rad: aktivnosti u zajednici, pomoć u treniranju, logističke ak-

tivnosti, općenito pomoć u organizaciji rada itd. Ovaj primjer podrške je kada ljudi koji imaju sklonosti prema anarhističkoj organizaciji i njezinom radu imaju kontakt s drugim militantima, sposobni su produbiti svoje znanje o političkom smjeru organizacije, bolje upoznati njene aktivnosti i produbiti svoju viziju anarhizma itd.

Stoga, ova kategorija potpore ima važnu ulogu kako bi pomogla anarhističkoj organizaciji u provođenju svojih aktivnosti, nastojeći joj približiti zainteresirane. Ovo približavanje ima za budući cilj to da će neki od tih simpatizera postati militanti organizacije. Specifično anarhistička organizacija okuplja najveći mogući broj simpatizera i kroz praktičan rad identificira one koji su zainteresirani za pristupanje organizaciji i koji imaju odgovarajući profil za članstvo. Prijedlog za ulazak u organizaciju mogu dati militanti organizacije simpatizeru i obratno. Iako svaki militant odabire svoju razinu predanosti organizaciji i tamo gdje želi biti, cilj anarhističke organizacije je uvijek imati najveći broj militanata u intimnijim krugovima, s većom razinom predanosti.

Dajmo praktični primjer: pretpostavimo kako je organizacija razmotrila interno raditi s dvije razine predanosti - iliti dva kruga. Kada su militanti novi, oni ulaze na razinu "militant", a kada su tamo bili recipročno dvije godine i kada su pripremljeni i predani militanti, prelaze na razinu "potpunog militanta". Pretpostavimo kako je ova organizacija odlučila imati i razinu simpatizera. Cilj organizacije će biti privući najveći mogući broj simpatizera, na temelju sklonosti svakog od njih s organizacijom, prenoseći ih na razinu militanata i nakon npr. dvije godine - kada se pripreme - na razinu potpunih militanata. Ilustriramo

vam kako ovo može funkcionirati u praksi sa sljedećom grafikom.

SI je razina simpatizera, M militanata i PM potpunih militanata, cilj je protok naznačen crvenom strelicom - prijeći sa SI na M i s M na PM. Oni koji su zainteresirani mogu slijediti taj tok, a oni koji nisu mogu ostati tamo gdje se osjećaju bolje. Na primjer, ako osoba želi pružiti povremenu potporu i ne više od toga, možda će htjeti zauvijek ostati na SI. Stvar je u tome to što bi organizacija trebala iskoristiti svu volju slično mislećih ljudi za radom. Ne zato što osoba ima malo vremena ili zato što više voli pomagati u trenutku kada ne može biti član organizacije, već zato što specifično anarhistička organizacija mora pružiti mjesta svima onima koji žele dati svoj doprinos. *"Kriterij za odabir koji nikad ne podbaci su postignuća. Sposobnost i učinkovitost militanata u osnovi se mjere entuzijazmom i primjenom kojom izvršavaju svoje zadatke."* [Juan Mecho, Direktna akcija anarhista]

Logika koncentričnih krugova zahtijeva da svaki militant i organizacija imaju vrlo dobro definirana prava i obaveze za svaku razinu predanosti. Ovo je zbog toga jer nije pošteno da netko donosi odluke o stvarima koje ga neće obvezivati. Simpatizer, koji pohodi aktivnosti jednom mjesečno

i povremeno doprinese organizaciji, ne može odlučivati o pravilima ili aktivnostima koje će se provoditi na dnevnoj bazi, pošto bi na taj način odlučivao o nečemu što bi puno više obvezivalo druge militante nego njega.

Vrlo je uobičajena praksa u liberter-skim grupama da ljudi koji povremeno pridonose organizaciji, odlučuju o stvarima koje na kraju budu iznesene na leđima ljudi koji su stalniji članovi organizacije. Veoma je lagano za militanta koji se pojavljuje s vremena na vrijeme poželjeti postaviti politički smjer organizacije, pošto on neće biti taj koji će većinu vremena trebati slijediti taj smjer.

To su nerazmjerni oblici donošenja odluka u kojima neki donose odluke, koje će na kraju neki drugi trebati realizirati. U modelu koncentričnih krugova tražimo sistem prava i obveza tako da svatko može odlučivati u okviru onoga što će kasnije moći i morati ispuniti. Stoga je normalno da simpatizeri odlučuju samo o onome u čemu mogu i sami sudjelovati. Na isti način, normalno je za militante organizacije da odlučuju o onome što žele postići. Na taj način usklađujemo odluke i njihovu primjenu, što znači da organizacija ima jasne kriterije za članstvo, dobro definirajući tko u njoj uzima učešća, a tko ne i na kojoj su razini predanosti militanti.

Važan kriterij za ulazak za sve one koji se žele pridružiti organizaciji je pristajanje uz politički smjer iste. Zbog toga, anarhistička organizacija mora imati teoretski materijal koji objašnjava taj smjer, u jednostavnijem obliku za one koji nisu još članovi organizacije i u kompleksnijem obliku za vlastite militante. Kada netko pokaže interes za rad anarhističke organizacije, pokazujući zanimanje da joj se još približi,

on bi trebao biti stavljen na razinu simpatizera, dajući osobi potrebnu podršku. Kao simpatizer nakon što se uputi malo dublje u politički smjer organizacije i imajući afiniteta za praktični rad organizacije, osoba može pokazati interes za pridruživanjem organizaciji ili organizacija može pokazati svoj interes za simpatizerom da postane militant. U oba slučaja simpatizer mora imati trajan nadzor anarhističke organizacije, koja će mu pružiti teoretski materijal i produbiti njegovo razumijevanje političkog smjera. Jedan ili više militanata koji dobro razumiju politički smjer organizacije će diskutirati i pojašnjavati smjer simpatizeru, te razjašnjavati nedoumice. Ukoliko postoji razumijevanje između simpatizera i političkog smjera organizacije i ako je to obostrano, simpatizer postaje dijelom organizacije. Bitno je da u početku svaki novi militant ima uz sebe starijeg militanta koji će ga voditi i pripremiti za rad. U svakom slučaju, anarhistička organizacija uvijek mora imati na umu trening i nadzor simpatizera i militanata, kako bi im omogućila promjenu razine predanosti, ukoliko oni to poželeva.

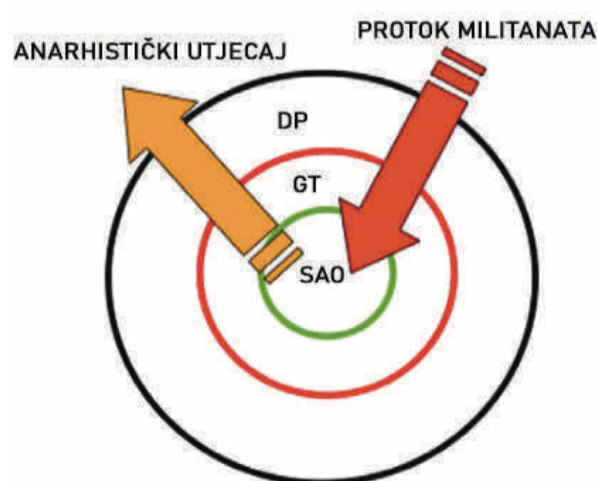
Ista logika koncentričnih krugova funkcionira u društvenom radu. Kroz nju, anarhistička organizacija artikulira društveni rad kroz najprikladniji i najefektivniji način. Kao što smo vidjeli (u drugom dijelu dokumenta FARJ op. prev.), anarhistička organizacija je interno podijeljena na fronte (naš primjer može biti borbena-sindikalna, kvartovska i ulično-prosvjedna fronta op. prev.), kako bi izvela društveni rad. S ovim ciljem postoje anarhističke organizacije koje preferiraju uspostaviti direktnu vezu s društvenim pokretima i postoje druge, koje preferiraju predstaviti sebe kroz posredne društvene organizacije, koje ćemo nazvati grupama tendencije.

Sudjelovanje u grupama tendencije podrazumijeva prihvaćanje određenog seta vrijednosti, koje mogu biti zajedničke ljudima s različitom ideološkom pozadinom, ali koje sadržavaju jasna ograničenja (npr. uključivanje reformista) ukoliko traže minimum operativne dosljednosti (...). Grupe tendencije predstavljaju međusobnu koordinaciju koja je ukorijenjena među najborbenijim pojedincima (...) i predstavlja višu razinu predanosti od razine masa. Grupe tendencije postavljaju sebe između društvenih pokreta i specifično anarhističke organizacije, okupljajući militante različitih ideologija koji imaju zajednički afinitet prema određenim praktičnim pitanjima (vjerojatno najbolji primjer kojeg imamo su grupe koje smo organizirali kao anarhisti ili na poticaj bliskih osoba za širi krug ljudi, a opet dovoljno blizak - kojima su metode direktne akcije i direktne demokracije bile prihvatljive. Radi se o uličnoj inicijativi za prosvjede 'Slobodarski blok', studentskoj inicijativi za djelovanje na Sveučilištu 'Autonomni studenti', sindikatu 'Akademska solidarnost' za sve zaposlenike fakulteta i studente, platformi za antifašiste nekadašnje 'Antifa Rijeka', danas 'Antifa Istra i Kvarner', sportske inicijative 'Zakucajmo nacionalizam', odnosno košarkaškog turnira u Puli i sindikalne inicijative 'Borbeni sindikalizam' za intervencije u uslužnom sektoru i brodograđevnoj industriji op. prev.).

Kao što smo naglasili, postoje anarhističke organizacije koje preferiraju predstaviti sebe direktno naspram društvenih pokreta, bez potrebe za grupama tendencije, i druge koje preferiraju predstaviti sebe kroz navedene grupe. U oba slučaja postoje pozitivne i negativne strane, a svaka organizacija treba odrediti za sebe koji je najbolji način

djelovanja. Pošto su gledišta koja zastupamo u društvenim pokretima puno više praktična nego li teorijska, može biti interesantno raditi s grupama tendencije, okupljajući ljude koji se slažu sa dijelom ili sa svim našim pozicijama koja zastupamo među društvenim pokretima (autonomija, direktna demokracija, borbenost, direktna akcija, revolucionarna i klasna perspektiva) što će nam pomoći u jačanju naših snaga i pozicija u istim tim pokretima.

Na isti način kako je grafika o 'protoku militanata' pokazala gore, ideja je da specifično anarhistička organizacija traži umetanje kroz tu posrednu razinu (grupa tendencije), kroz koju se predstavlja u društvenim pokretima, u potrazi za implementacijom svojih ideja. (Razlika koju FARJ uvođi između 'društvenog rada' i 'umetanja' je ta što u društvenom radu npr. u sindikatu, na ulici ili u zajednici surađujemo s nekime rame uz rame dok ne zadobijemo poštovanje i povjerenje, da bi tek zatim mogli prijeći na umetanje tj. na predlaganje anarhističkih ideja, kako bi društvene pokrete učinili što borbenijima i revolucionarnijima, odnosno kako bi ih zarazili anarhističkom praksom). U prilogu je ilustracija kako to izgleda u iskustvu.

SAO je specifično anarhistička organizacija, GT je grupa tendencije te je DP društveni pokret, pri čemu pos-

toje dva smjera kretanja.

Prvi smjer kretanja - je utjecaj SAO, koji ide do GT i od tuda do DP. Pogledajmo nekoliko praktičnih primjera. Anarhistička organizacija koja želi biti aktivna u sindikatu može oformiti grupu tendencije s drugim aktivistima iz sindikalnog pokreta koji brane određene stavove (direktna akcija, revolucionarna perspektiva itd.) i sa sredstvima ove grupe tendencije može utjecati na sindikalni pokret ili na sindikat u kojem djeluje. Zatim, anarhistička organizacija koja odluči operirati na prosvjedima, može okupiti ljude kroz grupu tendencije (širi front poput Slobodarskog bloka), koji će zajedno braniti slične pozicije (izvan-parlamentarno djelovanje, autonomiju, borbenost, direktnu demokraciju itd.). Sredstvima grupe tendencije, specifično anarhistička organizacija djeluje unutar nekog šireg pokreta i na taj način pokušava izvršiti utjecaj na njega.

Ovaj način organiziranja cilja na rješavanje vrlo čestog problema na kojeg nailazimo u djelovanju. Kao primjer, kada poznajemo ljude koji zastupaju direktnu akciju i direktnu demokraciju itd., ali s kojima ne surađujemo jer nisu anarhisti. Anarhisti mogu surađivati s tim aktivistima kroz grupe tendencije i mogu braniti zajedničke pozicije u društvenim pokretima, ujedinjenim snagama.

Drugi smjer kretanja - pokazuje protok militanata. U ovom načinu djelovanja cilj je približiti ljude u društvenim pokretima koji imaju slična stajališta, skupa s anarhistima u grupe tendencije i od tamo one koji imaju ideološku sklonost s anarhistima približiti anarhističkoj organizaciji. Na isti način, kako je to pokazano u prošloj grafici, ako militant ima veliku praktičnu srodnost s

anarhistima, ali nije anarhista on bi trebao biti pripadnik grupe tendencije i biti će ključan za obavljanje društvenog rada u društvenom pokretu, odnosno među širim masama. Ukoliko ta srodnost nastavi rasti prema anarhističkoj ideologiji, onda on može biti bliži ili se čak pridružiti anarhističkoj organizaciji.

Cilj anarhističke organizacije nije pretvoriti svakog aktivistu u anarhista, nego naučiti raditi sa svakim od tih aktivista na najprikladniji način. Dok postoje uzajamni interesi, militanti mogu mijenjati svoje razine predanosti i mjesto u koncentričnim krugovima (od društvenog pokreta prema grupi tendencije, i od grupe tendencije do anarhističke organizacije). Ukoliko ne postoji interes za promjenom razine predanosti, svaki militant ili simpatizer ostaje tamo gdje smatra da mu je najprikladnije mjesto.

Ovaj članak je isječak iz dokumenta *Socijalni anarhizam i organizacija* (Federacija anarhista Rio de Janeiro, 2008.), koji je donekle prilagođen u prijevodu za naš kontekst djelovanja i iskustva koja smo proživjeli u periodu od 2008. do 2021. godine.

Original: *Anarquismo Social e Organização, Federação Anarquista do Rio de Janeiro [FARJ]*

Živjeti uspravno – ratovi Cipriana Mera (2009.)

Donosimo vam nevjerojatan dokumentaristički film koji prati život legendarnog anarhističkog zidara, generala u španjolskom građanskom ratu i revoluciji, ali ujedno i priču o anarhističkom pokretu tog vremena. Vremena revolucije u Španjolskoj 30-ih, ali i izgnanstva u Francuskoj i Maroku 40-ih, sve do Francuske 60-ih i 70-ih. Cipriano Mera Sanz je čovjek koji je španjolskoj republici donio jedinu pobjedu protiv Mussolinija u bitci kod Guadalajare 1937., protiv talijanskih fašista i španjolskih nacionalista, predvođeci republikanske snage, a godinama ranije organizirano je obrambene komitete CNT-a kao zaštitu od plaćenih ubojica koje su unajmljivali gazde i svećenstvo za obračun s anarhistima.

Čovjek koji je kao zidar prvo bio u socijalističkom sindikatu UGT, ali da bi zatim prateći svoj temperament i radikalizam u pogledima na život i svijet ubrzo prešao u anarhistički sindikat CNT. Cipriano Mera je bio osoba koju pamtimo po organizaciji štrajkova i obrambenih komiteta CNT-a, koji su služili obrani sindikalista, radnika i anarhista od strane unajmljenih ubojica gazdi i svećenstva. U revoluciji je nastavio služiti CNT-u, 1936. na čelu Kolone Mera, 1937. na čelu 14. divizije CNT-a i od 1937. do 1939. na čelu IV. korpusa republikanske vojske. U ratu je ostao do kraja kao nepokolebljivi borac protiv fašizma, nacizma i nacionalizma, dok su Rusi istovremeno španjolsku republiku već osudili na smrt, dajući tenkovsko gorivo Hitlerovim tenkovima u Španjolskoj. Komunisti su prvo sabotirali pod Staljinovim

direktivama socijalnu revoluciju i anarhiste 1937., da bi zatim 1939. isto napravili i sa španjolskom republikom, kada je Staljin ušao u pakt s Hitlerom. Kao anegdota, vrijedi spomenuti da je Mera istaknutu komunisticu iz POUM-a spasio iz staljinističkog zatvora i sigurne smrti.

Nakon rata našao se u francuskim koncentracijskim logorima kao jeftina radna snaga, gdje je organizirao i štrajk, a od kuda je pobjegao za Maroko. 1942. godine izručen je iz Maroka (pod optužbom da organizirana anarhističke divizije) natrag Španjolskoj i osuđen na smrt. Kazna je bila zamijenjena zatvorom od 30 godina, ali je 1946. pušten zbog diplomatskih razloga iz zatvora, pošto je Franco htio stvoriti uljepšanu sliku o fašističkoj Španjolskoj prema svijetu. Godine 1947. Mera dobiva misiju od nacionalnog komiteta CNT-a, da ujedini sindikat u Španjolskoj sa grupama u izgnanstva u Francuskoj, gdje se s obitelji nastanjuje po preporuci policije podalje od granice. 1961. biva ponovno uhićen i zatvoren zbog pripadnosti anarhističkoj organizaciji. Studentsku 68' dočekuje kao tada već djeda na ulicama Pariza. Do svoje 78. godine, odnosno do godine svoje smrti 1975. u Francuskoj nastavio je raditi kao zidar.

Čovjek koji je kašljao krv po zatvorima zbog svoje revolucionarne etike, vjerojatno koliko su političari i gazde popili skupocjenog vina. Živio Cipriano Mera! Pamtimo!

Naslov originala: *Vivir de pie. Las guerras de Cipriano Mera (2009)*

100 godina Labinske komune (1921.-2021.)

Recept radničkog samoupravljanja pripremili su zajedničkim snagama: monarhističko izrabljivanje Istre od strane Kraljevine Italije, beskrupulozno nasilje fašista financirano od strane lokalnih tajkuna i uz prešutnu podršku vlasti, te visoka sindikalna organiziranost domicilnog stanovništva. Predvođeni s oko 2000 rudara, žitelji Labinštine su 1921. podignuli prvi antifašistički ustanak na svijetu.

Prebijanje tajnika sindikalne Federacije Ivana Pipana od strane fašista u Pazinu bila je kap koja je prelila čašu i natjerala labinske rudare da uzmu stvari u svoje ruke, okrenu se oružanoj samoobrani i zauzmu svoja radna mjesta te da nastave s proizvodnjom. U vladajućoj štampi su odmah bili prozvani kao 'crvene straže' koje su u biti bile radničke straže naoružane dinamitom i puškama, kako bi obranili svoje živote i dostojanstvo od strane fašističkih bandi. Radnici nisu stali na

tome, nego je samoobrana poprimala oblik oružane pobune koja je s noći 2. na 3. ožujak 1921. potjerala vlasnike i nositelje vlasti, zajedno s fašistima iz tzv. 'labinskog bazena'.

Rudari su uz pomoć seljaka iz okolnih naselja zauzeli sve rudnike i okolna naselja u potezu od 20 kilometara, sve do mora gdje je vršen utovar ugljena. Na sve prilaze su postavili svoje straže i nastavili s iskorištavanjem rudnika sa svojom upravom. Nešto što je počelo kao generalni štrajk i prosvjedna povorka, pretvorilo se u oružanu pobunu protiv vlasti i sistema. Internacionalni sastav pobune talijanskih, čehoslovačkih, mađarskih i hrvatskih rudara, bio je samo još jedan razlog glavobolje vladajućih. Internacionalna povezanost radnika dozvolila je da i naša javnost sazna kako su malo prije ovog događaja fašisti zapalili radnički dom u Trstu, ali i da se u Rusiji koju godinu prije odigrala socijalna revolucija, što je zajedno do-

dalo ulje na vatru.

Okupacija rudnika i rudarskog područja potrajala je mjesec dana, do 8. travnja 1921. kada je radnički otpor slomljen 'blitzkrieg' napadom vojske i karabinjera s dva vojna broda s mora, a kasnije i s kopna. Cijeli događaj je imao i svoj sudski epilog u Puli, gdje su nevjerojatno, ali istinito, svi rudari oslobođeni. Optužnice su bile poduže zbog, između ostalog, i miniranja prilaznih cesta i svih rudnika u ovoj kratkotrajnoj, ali nama važnoj autonomiji, samoupravljanju i oružanom otporu radnika. Treba napomenuti, kako je za vrijeme radničke okupacije proizvodnja u znatnoj mjeri povećana i poboljšana.

Najviše tijelo pobunjenih rudara bila je skupština rudara, a u međuvremenu su na red pazili komiteti rudara koji su niknuli u svakom selu po jedan i svi su bili međusobno povezani i ujedinjeni kroz jedan zajednički. Radnički komiteti su vršili rekviziciju oružja među stanovništvom, brinuli za prehranu stanovništva, ali i naredili zatvaranje nekoliko vladinih agenata sa Sicilije. Nije nikakva tajna da su se radnici rukovodili 'sovjetskim primjerom', stoga su i svugdje gdje su mogli izvjesili crvene zastave, koja je za njih predstavljala radničku solidarnost i internacionalizam. Nevjerojatno je da su u borbama s vojskom i karabinjerima pri slomu ove komune poginula samo dva rudara i to Čeha.

Labinska republika nikada nije službeno ustanovljena, ali je zasigurno zaživjela u glavama ljudi kao protuteža kraljevinama i samovolji vladara. San rudara da će zaraziti i druge radnike borbom u regiji, morao je pričekati još 20 godina fašističkog terora.

Kova je naša!

Kratki izvještaj sa zapatističkog teritorija (prvi dio)

Zapatistički teritorij je službeno zatvoren od ožujka prošle 2020. za strance, što je odluka koju je naglo donio EZLN (*Zapatistička vojska nacionalnog oslobođenja*) radi opasnosti od korona virusa. Ipak, nekoliko organizacija i dalje provodi aktivnosti u zajednicama u kojima je to potrebno.

Probijamo se kroz maglu, planine i zemljane puteve do jedne od njih: službenim putem ne može se ući, ali srećom ima tisuću drugih puteljaka kojima se ljudi služe. Putem gledam table na španjolskom po selima i

pokušavam shvatiti kakva je teritorijalna situacija - strancu treba neko vrijeme da razumije što se tu događa - jedno selo je zapatističko, sljedeće nije, sljedeće je samo autonomno, a nije zapatističko, i tako dalje. Vrlo mješovito. Primaju nas u središtu sela u koje smo se uputili gdje se nalazi nekoliko zajedničkih prostora tj. drvenih baraka - jedna je komunalni dućan, jedna prostor za goste, jedna osnovna škola i jedna ambulanta. Došli smo jer su potrebni vanjski promatrači radi sukoba u selu - naime, desetak obitelji su zapatisti, a gotovo trostruko više su postupno

postali podržavatelji meksičke vlade, između ostalog jer tako mogu prodati svoju zemlju.

Općenito, otkad su zatvorili svoje područje, takve situacije su sve češće i rastu paramilicije koje podržavaju vladu, jer nema stranih promatrača i međunarodnih događaja koji bi se inače ovdje održavali. U nekoliko drugih mjesta već se pucalo, ali u ovom je za sad stalo samo na provokacijama obitelji koje okupiraju polja zapatistima. Malo po malo uzimaju sve više zemlje i taktika je za sad samo čekanje, jer na neki agre-

sivni potez od strane zapatista vlada bi rado poslala pomoć drugoj strani. Po dolasku, predstavnik administracije zajednice popisuje naše podatke. Sve djeluje toliko organizirano i "po propisu" da ne mogu vjerovati da sam u malom meksičkom selu. Raspravlja se ozbiljno i u detalje o svemu, u koliko sati ćemo ručati, raditi na polju, i tako dalje. Dan se uglavnom sastojao od branja graška. Iako smo došli samo kao promatrači, svi smo se složili da bismo radije nešto radili nego promatrali cijeli dan. Uživam u druženju s Majama, autohtonim stanovnicima ovog područja, koji ne pričaju mnogo ili tek koliko je potrebno. Puno se komunicira očima, jedan pogleda u daljinu, ostali ga prate, zatim se nastavlja s radom. Kažu mi da su okupatori nedavno doveli traktor, što je njima znak da misle ozbiljno. U srži, situacija ne djeluje puno različite od neke svađe susjeda u zagorskom selu, jedino što je izvedba malo ozbiljnija. Svi muškarci nose walkietalkie i dalekozore i promatraju što se događa na suprotnoj strani doline, i dojavljaju jedni drugima.

Žene provode većinu dana kuhajući u komunalnoj kuhinji, pripremajući jela i pića za mještane i goste. Iako se u deklaracijama EZLN-a govori puno o feminizmu, ne vidim nikakvog traga napuštanja tradicionalnih uloga. Ipak, čini mi se da se svi odnose s poštovanjem jedni prema drugima. Rečeno mi je još prije od nekolicine Europljana da zapatisti ne pitaju puno goste i da

kad si tamo "oni ti kažu što ćeš raditi". Ne vidim ni tračak toga i sve prolazi kroz dogovor i opušteno, i stalno nas se pita što želimo. Djeca se igraju većinu vremena bez puno igračaka i vidim nekoliko modernih mobitela kod mladića, ali ne čini se da nitko provodi previše vremena s tehnologijom. Na podu sam našao bačen školski udžbenik na majanskom jeziku i prelistavam ga. Ne razumijem gotovo ništa, ali na kraju nalazim poglavlje gdje se uči o zalima kapitalizma, u prvom osnovne. Jedna od stvari za koje su se zapatisti izborili jest i školovanje na svom jeziku. Sve se radi s nekom umjetničkom notom, pa tako dok mi radimo na polju nekolicina mladića oslikava zidove škole, a neki drugi izrađuju reljefe od drva sa čuvenim crnim maskama.

Svaki dan se jede grah, kukuruz i riža u raznim kombinacijama, drugog nema. Pijemo piće od fermentiranog kukuruza, ali me nitko ne upozorava da strancima teško pada. Nekoliko sati kasnije, nakon popodnevnog sna, počinjem povraćati kao nikad u životu, tako su mi prošla i sljedeća dva dana. Shvaćam da neće prestati i da moram potražiti pomoć zapatističkog doktora, koji dežura tamo svaku noć potpuno volonterski kao i svi drugi doktori na tom području. Daje mi birati između umjetnog i biljnog lijeka, pošto se ovdje naširoko koriste majanski biljni lijekovi i ulaže trud u razvoj alternativne medicine. Biram kemijski lijek, jer mi nekako nije trenutno do lokalnih biljaka. Kasnije, uspijevam se malo vratiti u život i pridružujem se ostalima koji se družu oko vatre i pričaju priče, dok nam seoski bend svira na marimbama (glazbeni instrument, udaraljke).

(Izveštaj anarhiste poznatog uredništva Društva otpora, siječnja 2021.)

Pismo španjolskim anarhistima (Nestor Mahno)

Drage kolege Carbó i Pestaña:

Prenesite našim španjolskim prijateljima i kolegama, a preko njih i svim radnicima, moje ohrabrenje kako ne bi klonuli duhom u započetom revolucionarnom procesu, kao i da se požure ujediniti oko praktičnog programa, ispunjenog slobodarskim sentimentom. Usporavanje revolucionarnog djelovanja masa mora se izbjeći pod svaku cijenu. Suprotno tome, moramo im nastojati pomoći pritisnuti (silom, ako je potrebno) sadašnju republikansku vladu, koja svojim apsurdnim uredbama koči i preusmjerava revoluciju, da odustane od takvih štetnih napora.

Španjolski proletarijat (radnici, seljaci i intelektualni radnici) mora se ujediniti i osigurati najveću revolucionarnu energiju, kako bi se stvorila situacija u kojoj se buržoazija nema mogućnosti suprotstaviti osvajanju zemlje, tvornica i potpunih sloboda; situacija koja bi bila sve opsežnija i nepovratna. Ključno je primijeniti sve snage kao garanciju da španjolski radnici razumiju i uzmu u obzir, da ako ostanu pasivni i ograničeni samo na odobravanje rezolucija bez ikakvih rezultata, igraju igru neprijatelja revolucije, puštajući ih u protunapad, dajući im na vremenu i za posljedicu, dopuštajući im da uguše revoluciju.

U tu svrhu potrebno je grupiranje anarhističkih snaga, posebno uspostavljanjem velikog nacionalnog saveza koji bi se trebao udružiti u

Nacionalnu konfederaciju rada i unutar koje bi anarhisti trebali vrijedno raditi. Od životne je važnosti, također, pomoći radnicima u organiziranju ekonomskih i društvenih organa samoupravljanja, kao i oružanih snaga za obranu revolucionarnih postignuća, koja će neizbježno nametnuti nakon što preuzmu kontrolu nad situacijom i slome lance svoga ropstva.

Samo na taj način i kroz takve metode društvenog djelovanja, revolucionarne će mase moći udarati dok je željezo vruće, udarati protiv svakog novog pokušaja sustava izrabljivanja da izbací revoluciju iz kolosijeka.

Po mom mišljenju, anarhistička federacija (FAI) i Nacionalna konfederacija rada (CNT) trebale bi ozbiljno razmotriti ovo pitanje. U tu svrhu moraju formirati akcijske grupe u svakom mjestu. Na isti način, ne bi se trebali bojati preuzeti u svoje ruke strateški, organizacijski i teorijski smjer narodnog pokreta.

Očito bi trebali izbjegavati udruživanje s političkim strankama općenito, a posebno s boljševicima, jer pretpostavljam da će španjolski boljševici biti dobri oponašatelji svojih ruskih kolega. Ići će stopama jezuita Lenjina ili čak Staljina, ne oklijevajući uspostaviti svoj monopol nad svim izvorima revolucije, kako bi uspostavili moć svoje stranke nad teritorijom, čiji su nam učinci poznati iz sramotnog primjer Rusije: prešućivanje svih revolucionarnih tendencija i kraj neovisnosti radničkih organizacija. Budući da sebe vide kao apsolutne vlasnike moći i u poziciji da kontroliraju sve slobode i prava revolucije. Tako će neizbježno izdati i svoje saveznike i sam revolucionarni cilj.

Ideal španjolske revolucije ideal je svih radnika i u tom zadatku je nemoguće surađivati sa strankom koja, u ime svoje diktature, ne bi imala nikakvih nedoumica u nadmudrivanju ljudi i kocentraciji svih resursa u svojim rukama. Revolucionari, koji se izrađaju u najgore despote i neprijatelje slobode te neprijatelje narodnih postignuća.

Neka vam iskustvo Rusije bude upozorenje. Neka nesreća ruskog boljševizma nikada ne zaživi na revolucionarnom tlu Španjolske!

Živio sindikat radnika, seljaka i intelektualnih radnika cijele Španjolske!

Živjela španjolska revolucija, koja pod zastavom anarhizma ide prema novom svijetu sve većih osvajanja slobode!

Uz moje najbolje bratske želje.

Nestor Mahno (29. travnja 1931.)

Job - Janko Polić Kamov

Strpljivi Jobe,
gledali smo golotinju tvoju i crvljive rane tvoje i izrovano tijelo tvoje;
gledali smo prste vječnosti i nokte velikoga boga što su šarali zakonike na koži tvojoj.

Veliki zakoni, odurni ko religija Moloha i Bala, sveti ko grobišta, tvrdi ko zub Jehove.

Gubavi starče, nakazo čovječja, pergameno nebeskog krvnika;
gle, zuji smrad ko glazba raspada;
njegova je riječ duša njegova: smrad smrada, trulež truleži;

i velike riječi milje s pogane njuške: ponizni, pokorni.

Gledo sam te ko dijete, koščati Jobe, i morao sam cjelivati gubu tijela tvogega

i smrad duše tvoje;
truli sveće, dostojni proroče tiranskoga boga;

tvoj je bog sramotan ko knuto, postidan ko šibe;

vjernici su njegovi odurni ko cjelovi izbitog paščeta i pokloni birokrata;

vjera je njihova brutalna ko udo bika;

duša je njihova gubava ko tijelo tvoje.

Ponizni Jobe,
sjedalo privilegija i pljuvačko bogova,

tvoja je misao mrtva;
mrtva je misao tvoja, mrtav je čovjek;

ime je tvoje strvina - da žive gavrani;

Hosana, mrtvi Jobe! - gotova je pjesma moja.

(Psovka, Zbirka pjesama, 1907.)

Ciljevi, principi i strategija Mreže anarhista

Ciljevi:

- **Potaknuti kulturu otpora i solidarnosti** u narodu kao konstantne vrijednosti, bez obzira na stranke na vlasti.
- **Popularizirati temeljne ideje anarhizma** - direktnu demokraciju (ravnopravno odlučivanje), federalizam (autonomija pojedinca i kolektiva), direktnu akciju (djelovanje bez posrednika) i solidarnost među radnicima, seljacima, studentima te ostalim ugroženim društvenim skupinama.
- **Sudjelovati u progresivnim socijalnim gibanjima** (od prosvjeda, blokada do konkretne ispomoći radnicima u sukobu s gazdama i/ili vlastima), kako bi što više ljudi kvalitetno, rame uz rame, upoznali s našom praksom i teorijom.
- **Povezati anarhističke individue** i potaknuti osnivanje anarhističkih grupa na području Hrvatske, te intenzivirati njihovu suradnju lokalno, regionalno, nacionalno i internacionalno.
- **Izgrađivati infrastrukturu otpora** (kulture i sportske projekte, izdavaštva, autonomne prostore, organizacije za samopomoć i borbu, kontra-informacijske projekte) kao protutežu kapitalizmu i državi, te projekciju u radikalno drugačiju budućnost.

Principi:

- **Politička i financijska autonomija**; naša organizacija ne polaže račune nikome do svojih članova i širih federacija u koje dobrovoljno stupamo, a održavanje istih uređeno je kroz samodoprinos članstva.
- **Antiparlamentarizam i direktna akcija**; naša organizacija ne surađuje sa strankama, niti pretendira na izbore, te odbija institucionalnu borbu kao metodu društvenih promjena, zagovarajući direktno sudjelovanje pojedinaca i masa u rješavanju svojih problema.
- **Solidarnost i uzajamna pomoć** su u našim očima sredstvo postizanja boljih životnih uvjeta za sve, te sredstvo rješavanja problema u kojima se kao članovi možemo naći.
- **Antiklerikalizam** znači da naši članovi nisu religiozni, a mi kao organizacija ne podržavamo vjerske institucije, stoga stavljamo znanost i racionalno obrazovanje kao suprotnost religijama u razvijanju pogleda na svijet.
- **Horizontalnost i direktna demokracija**, radne grupe, tijela i funkcije organizacije odgovaraju onima iznad sebe, tj. članstvu. Sve funkcije i tijela mogu i trebaju mobilizirati i koordinirati rad članstva po unaprijed dogovorenim planovima, te su u bilo kojem trenutku opozivi ukoliko ne rade u interesu članstva.

Strategija:

- **Razvijati dvije razine djelovanja**, organizaciju anarhističkog pokreta kroz suradnju, edukaciju i koordinaciju anarhista, kao najborbenijih pojedinaca i izgradnju društvenih pokreta u borbi masa za materijalne i kulturne interese najvećeg broja ljudi.
- **Utemeljiti anarhizam u borbi radnika** i svih ostalih potlačanih skupina u društvu, nasuprot ostajanju na društvenim marginama i njegovanja elitističkog pristupa.
- **Biti sposobni utjecati na veće društvene skupine** i društvene pokrete vlastitim primjerom s temeljnim idejama anarhizma, kroz aktivni angažman sposobnih i kvalitetnih pojedinaca i anarhističkih grupa među masama.
- **Sudjelovati u stvaranju društvenih pokreta** kroz direktnu, vanparlamentarnu borbu ljudi za materijalne i kulturne interese puka, kako bi im dali što je moguće više liberterški oblik, principe i aspiracije.

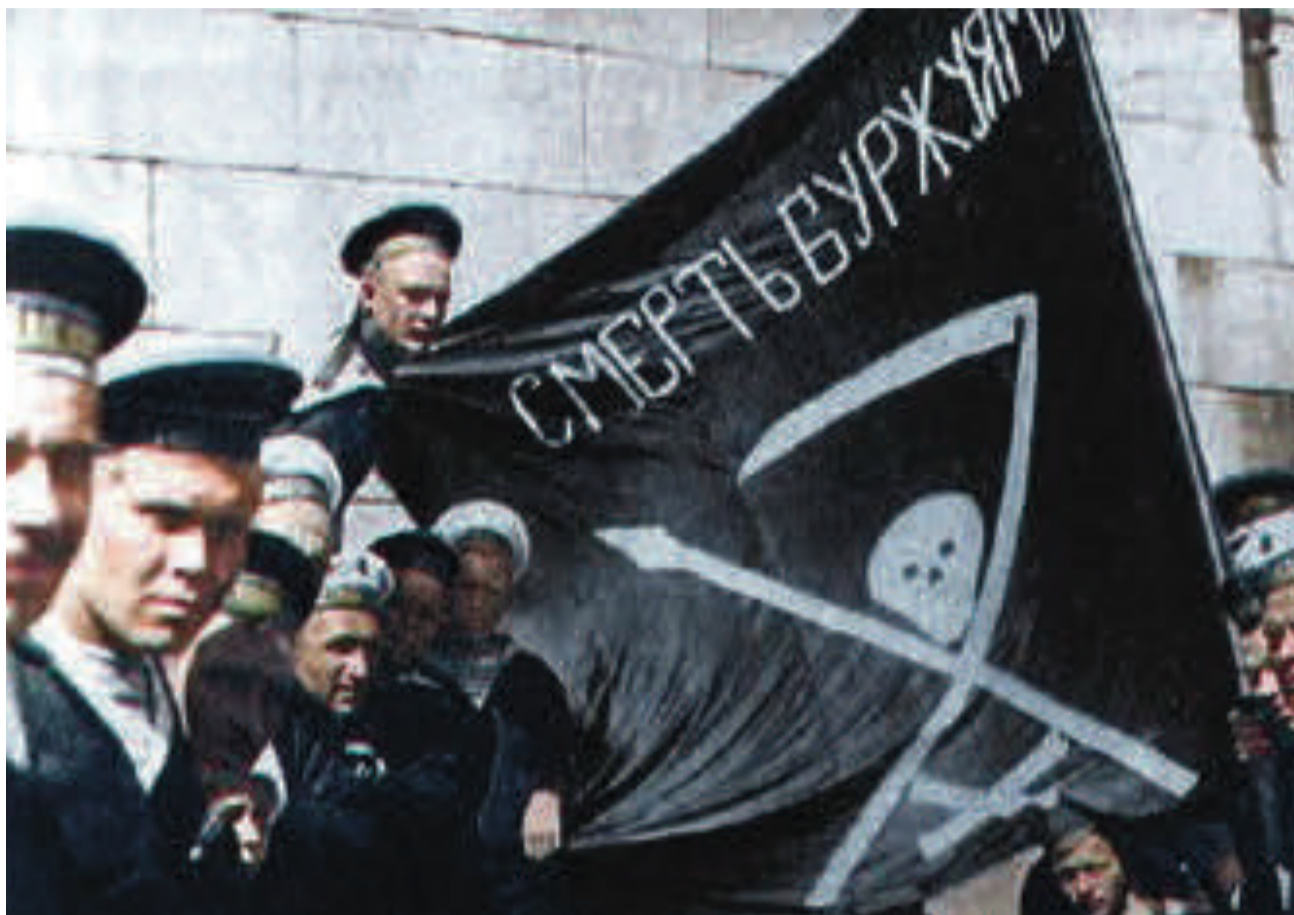
100 godina pobune mornara Kronštadta (1921.-2021.)

Iako su mornari Kronštadta (ruske vojne luke na otoku Kotlin) igrali važnu ulogu u Ruskoj revoluciji 1917. te slovali za revolucionarnu vojnu elitu, do 1921. godine su im se raspale sve iluzije oko boljševičke vlade. Bili su bijesni zbog uništavanja radničke i seljačke demokracije, represije nad anarhističkim i socijalističkim grupama, te politike "ratnog komunizma" (nasilnog oduzimanja sloboda i proizvoda rada seljacima i radnicima, od strane boljševika).

Masovni sastanci 15 000 ljudi s raznih brodova i garnizona donijeli su manifest od 15 točaka 1. ožujka 1921. godine tražeći: nove izbore Sovjeta pošto sadašnji ne izražavaju volju naroda; slobodu govora i tiska za sve ljevičarske skupine; slobodu okupljanja sindikata i seljačkih organizacija; oslobođenje svih političkih zatvorenika socijalističkih radničkih i seljačkih pokreta; ukidanje boljševičkih političkih privilegija u vojsci i mornarici; trenutno povlačenje svih odreda za rekviziciju žita; davanje seljacima potpune slobode u organiziranju, ali bez postojanja izrabljivanja radne snage; omogućavanje pojedincima koji to žele da nastave sami proizvoditi bez izrabljivanja tuđeg rada itd.

Radio Moskva, pod boljševičkom kontrolom, osudio je mornare kao "reakcionarne pristaše Bijele armije, koju su organizirali špijuni Antante".

Kao odgovor na ovu emisiju mornari iz Kronštadta izdali su sljedeću izjavu: "Drugovi radnici, crveni vojnici i mornari. Zalažemo se za moć Sovjeta, a ne za

stranke. Mi smo za slobodno predstavljanje svih koji rade. Drugovi, dezinformiraju vas. U Kronštadtu je sva vlast u rukama revolucionarnih mornara, crvenih vojnika i radnika. Nije u rukama bijele garde, navodno na čelu s generalom Kozlovskim, kako vam to kaže radio Moskva."

6. ožujka 1921. Lav Trocki izdao je naređenje: "Naređujem svima koji su digli ruku protiv socijalističke domovine da odmah odlože oružje. Oni koji se odupru razoružat će se i staviti na raspolaganje sovjetskom zapovjedništvu. Uhićeni komesari i drugi predstavnici vlade moraju se odmah osloboditi, a samo oni koji se bezuvjetno predaju moći će računati na pomilovanje Sovjetske Republike."

Trocki je tada naredio Crvenoj armiji da napadne mornare iz Kronštadta. Prema jednom službenom

izvješću, neki pripadnici Crvene armije odbili su napasti pomorsku bazu. Kasnije je Trocki optužio Nestora Mahna i anarhista da su krivi za ovu pobunu.

Feliks Dzeržinski, šef Čeke (tajne policije boljševika), također je sudjelovao u gašenju pobune, jer je lojalnost vojnika Crvene armije bila upitna, pa su morali angažirati posebne odrede vojnika odane boljševicima.

Victor Serge istaknuo je: "U nedostatku kvalificiranih časnika, mornari iz Kronštadta nisu znali kako upotrijebiti svoje topništvo; među njima je, istina, bio i bivši časnik po imenu Kozlovski, ali on je malo učinio i nije imao nikakvu vlast. Neki od pobunjenika uspjeli su doći do Finske. Drugi su pružili bijesni otpor, utvrđenje do utvrđenja i ulica do ulice... Stotine zatvorenika

odvedeno je u Petrograd i predano Čeki; mjesecima kasnije još su ih strijeljali u malim skupinama, besmislena i zločinačka agonija. Ti poraženi mornari pripadali su tijelu i duši Revolucije; izrazili su patnju i volju ruskog naroda. Taj dugotrajni masakr nadzirao je ili dozvolio Feliks Dzeržinski."

Neki promatrači tvrdili su da su mnoge žrtve ubijene vičući: "Živjela komunistička Internacionala!". Tek su 17. ožujka vladine snage uspjele preuzeti kontrolu nad Kronštadtom. Aleksandar Berkman, napisao je: "Kronštadt je danas pao. Tisuće mornara i radnika leže mrtvi na njegovim ulicama. I dalje se nastavlja pogubljenje zatvorenika i talaca."

Procjenjuje se da je 8000 ljudi (mornara i civila) napustilo Kronštadt i otišlo živjeti u Finsku. Službene brojke sugeriraju da je 527 osoba ubijeno, a 4.127 ranjeno. "Te brojke ne uključuju utopljenike ili brojne ranjenike koji su ostali umrijeti na ledu. Uključuju i žrtve boljševičkih sudova."

Povjesničari koji su proučavali ustanak vjeruju kako je ukupan broj stradalih bio puno veći od ovog. Tvrdi se da je preko 500 mornara u Kronštadt pogubljeno zbog sudjelovanja u pobuni.

Valter Germanovič Krivicki, koji je u tom razdoblju bio agent Čeke, tvrdio je da je, kad je Trocki ugušio Kronštatski ustanak, boljševička vlada izgubila kontakt s revolucijom i od tada će to biti put državnog terora i diktatorske vladavine boljševika.

Aleksandar Berkman odlučio je napustiti Sovjetski Savez nakon pobune u Kronštadt: "Sivi su dani koji prolaze. Jedan po jedan se žar nade gasi. Teror i despotizam srušili su život rođen u listopadu. Parole revolucije su zarobljene, njeni ideali ugušeni u krvi ljudi. Dah jučerašnjice osuđuje na smrt milijune ljudi; sjena današnjice visi poput pogrebne crnine nad zemljom. Diktatura nogama gazi mase. Revolucija je mrtva; njen duh plače u pustinji... Odlučio sam napustiti Rusiju."

Solidarni s Ljubljanom

Dana 19.1.2021. je u Ljubljani nasilno uhićeno najmanje 13 osoba, koje su otete od strane države usred sna, rano ujutro u Socijalnom centru Rog. U sklopu šire operacije ljubljanske vlasti s ciljem gentrifikacije (pretvaranja užeg središta grada u profitabilnije mjesto, tzv. hipsterizacije). Nikada ne zaboravite na drugove pod represijom, jer oni koji zaboravljaju i sami će biti zaboravljeni. Osobe pogođene represijom prolaze šok, a kasnije i traumu zadbivenu fizičkim nasiljem, a potom i psihičkim nasiljem pravosudnih trakavica. Niti jedan naš suborac ne smije biti ostavljen sam pred državnim represijom.

Ne postoji pandur ni fašista koji nas može saviti! A kada se lomimo, lomimo i njih sa sobom!

